

JUSTITICIA SOCIAL

PREU:
15 CTS.

Digué st. Pau: "Qui laborat, orat". I els rics, per seguir l'exemple, fan vaga!

ORGAN DE LA UNIO SOCIALISTA DE CATALUNYA

Control obrer **ELS DÉUS TENEN SET** per M. Serra i Moret

La publicació del dictamen de la Comissió Permanent del Treball sobre control obrer en les indústries, ha intensificat la protesta dels òrgans capitalistes.

No hi fa res que el dictamen suavitzí el principi, puix que és al principi *per se* que la burgesia s'oposa.

Sap molt bé la burgesia que el control no és una amenaça de mort per a la indústria. Però intueix que és el pitjor perill per a ella. No ho confessa, però és així. I quan ennegreix la perspectiva—collapse fulminant de la indústria—, ho fa per despistar.

En el control obrer hi veiem el mateix que la burgesia. Per això el volem amb la mateixa passió que la burgesia el rebutja. Hi veiem el millor i més curt camí perquè la classe treballadora assolís el domini exacte de la tècnica de producció i distribució, i pugui prescindir de la burgesia sense rompre ni paralyzar l'aparell industrial.

L'emancipació integral del proletariat és, sobretot, un procés de capacitació. Mentre el proletariat no tingui la capacitat necessària per a dirigir la producció en condicions superiors a les d'avui, i per al major benestar de la col·lectivitat, el capitalisme serà insubstituïble.

I aquesta capacitació l'assoleix el proletariat ja de manera directa i integral en les cooperatives de producció i de consum, ja d'una manera parcial i indirecta en el propi món capitalista i mitjançant la llei que l'introdueixi en les esferes, avui tancades, de la direcció tècnica i administrativa.

Malauradament, al revés de la burgesia, que rebutja en bloc la llei de control obrer, grans masses de treballadors, encegades pels miratges miraculosos dels líders catastròfics i sovint confidents policials, se'n desinteressen, i no s'esforçaran per a vèncer la resistència parlamentària. I és possible que, a causa de la incomprensió dels propis proletaris, la burgesia triomfi, i que el projecte de control obrer no surti del si de la Comissió.

De produir-se això, el proletariat espanyol haurà perdut una de les millors oportunitats, abandonant en mans de l'enemic una de les armes més afilades i allunyant l'hora de la seva emancipació econòmica.

Mentrestant, el faisme anirà fent «revolucions».

Aquesta vegada, les conferències profusament anunciades, dels senyors Ventosa i Calvell, Vidal i Guardiola, Duran i Ventosa i altres magnats del regionalisme i de les finances, han trobat un públic i una opinió. En el caos vergonyós que presenten les forces de dreta sense cap intel·ligència dirigent, la veu d'aquells que parlen del que més interessa a la gent reaccionària — de coses de diners — ha fet l'efecte d'una clarificadora de sol que migpartia el plafó de núvols que va atraure damunt del país l'adveniment de la dictadura militar i la consegüent i inevitable proclamació de la República.

Els rendistes, les dames i els capellans escolten embadalits aquestes peroracions que la ràdio republicana té cura de trametre al més íntim de les llars burgeses, els honorables moradors de les quals no es prendrien la molèstia d'anar-les escoltar per no passar el perill d'encadarnar-se. Escolten i mediten les "grans veritats" que els "nostres il·lustres amics" els administren amb l'adecuada patètica prometedora de tots els mals averanys. La República infame, entronitzadora de totes les incapacitats, amenaça acabar amb la pau i la riquesa del país i, si aviat, molt aviat, el poble no es redreça i no reclama humilment l'auxili dels grans financers i dels grans economistes, Espanya caurà en la més completa ruïna i en la més abjecta barbàrie.

L'òrgan periodístic dels regionalistes, ja fa onze mesos que desgrana aquest poema tràgic amb un frenesí comparable només amb el de l'òrgan dels anarco-sindicalistes. El mateix té llegir l'un que llegir l'altre d'aquests dos exponents de les mentalitats selectes de la nostra terra. Per fer més completa l'educació del ciutadà, hi ha l'avantatge que l'un està escrit en català i l'altre en castellà. Alternant prudentment els textos, hom pot tenir la certesa de dominar tota la ciència del despit, de la impotència i de la vacuïtat.

Mancava, però, que les veus autoritzades diguessin l'última paraula. Les xifres no enganyen. Des que el senyor Ventosa i Calvell va descobrir que d'ençà de la República la pesseta havia perdut el cinquanta per cent del seu valor, des que el senyor Vidal i Guardiola ha advertit que

el règim socialista era un luxe massa car, la cosa pren un aspecte seriós i la nostra burgesia, sempre amatent, ha resolt de prendre precaucions i ha començat per signar els butlletins que han d'impedir que sofreixi la vergonya d'ésser enterrat civilment com un ciutadà civil normal de qualsevol país europeu.

Som a l'hora de les xifres, i les xifres no enganyen. No enganyen ni als reblanits pel gaudi d'una vida parasitària i socialment gravosa, perquè aquests, diguin el que diguin els oracles, aplaudiran tothom que proclami intangible l'abús i el privilegi. Però la gent mitjanament preparada, la gent realment sensata, escolta amb atenció, i a cada nou discurs de les grans capacitats té una nova decepció. Com més discursos facin aquests senyors, més ens asabentarem que no saben res i que llur pretesa ciència és la de l'home que ha tret una rifeta i que considera un mèrit personal la possessió d'uns béns que, en el millor dels casos, han anat tots sols a les seves mans.

Que parli la hisenda pública, sempre dirigida per ells o per persones que pensen com ells, i que segueixen idèntics principis. ¿Qui ha causat el deute i la ruïna, sinó ells, àdhuc en el temps de la dictadura, quan ells s'aprofitaven ignominiosament de l'esperit de disbauxa i d'irresponsabilitat que dominava les altures? No devien ésser els governadors d'ara, ni els

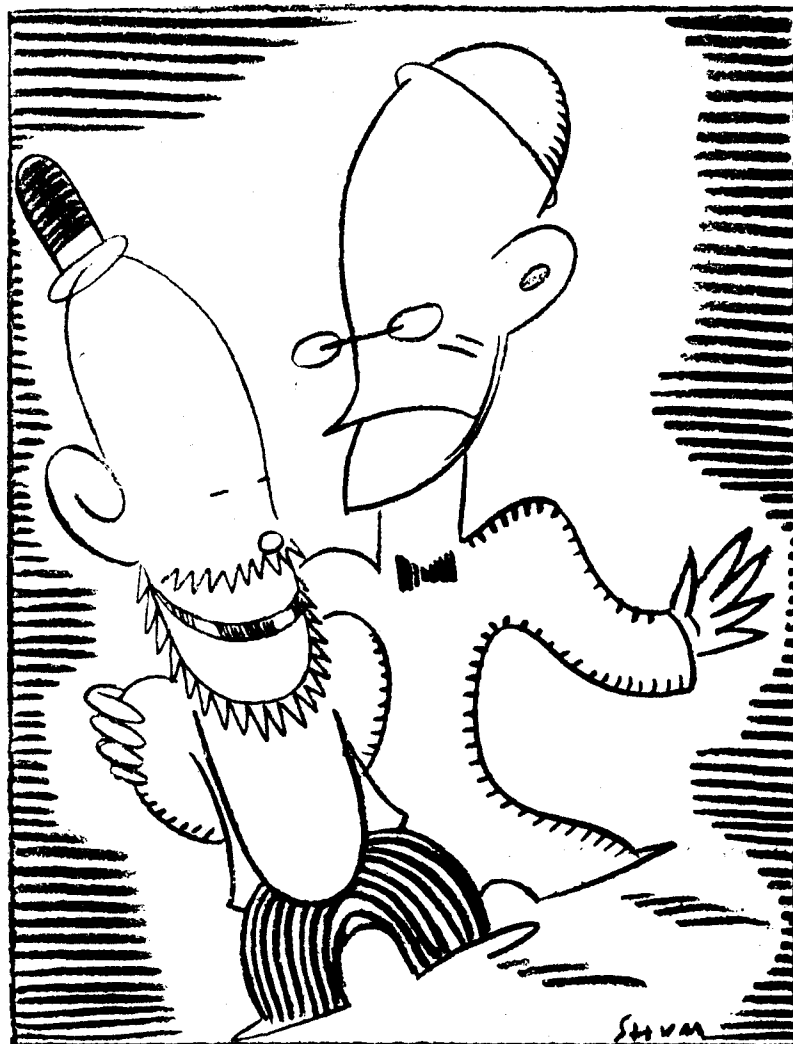
actuals diputats a les Constituents, ni els actuals Ajuntaments, si tots estaven proscrits, si mai no havien participat del Poder, ni mai no havien ocupat càrrecs directius enlloc. ¿I és que pot negar ningú, ni ells, que el nou règim ha trobat les caixes buides, el crèdit exhaurit, l'honestat extirpada, l'òrgia mestressa de l'administració i totes les mentalitats absurdes, tots els fracassats, tots els ineptes, encimats en la direcció dels afers públics, consagrats com a homes de gran preparació, aprofitant-se sense la més petita ombra de pudor de la inconsciència i de l'analfabetisme de governants i governats?

Si d'alguna cosa ha de culpar-se el nou règim, és de benignitat, de manca de decisió, de prudència excessiva. La nostra terra, plena d'agram, volia una llaurada fnda i una assolellada intensa per purificar-se. L'èxtasi de les primeres hores ens costarà molts anys de lluita. Ara rebrota l'escardot, i punxa com un mal esperit. No es vol deixar prendre el seu secret, el secret únic de la seva existència i del seu èxit, que és la detentació o la mediatització del Poder, que és el que li permet simular estats de prosperitat que no existeixen només en les xifres "que no enganyen". Entorn del Poder, tant si en el ministeri hi havia un Cambó com un Calvo Sotelo, naixien les grans empreses amb capitals ficticis, amb apellacions constants al

mercat del diner i amb un abús porfiat de la confiança pública, al qual avui, si no està salvada, està en condicions d'examen i de saber en qui pot dipositar el seu estalvi i el seu pervenir. Vet ací el motiu de la cridoria i del pànic. Si tant valguessin, res ni ningú no els priva d'escometre grans empreses, i si no poden salvar el país, podrien salvar la seva clientela que, de fallida en fallida, ha vist allunyar-se la riuada de capitals que no se'ls han endut els republicans, ni els sindicalistes, ni els socialistes, sinó simplement els grans financers, els grans farsants que ahir, com avui, jugaven amb les xifres, organitzaven negocis fabulosos i anaven deixant una estela de desastre que ací, com a tots els països capitalistes, ha portat una crisi de confiança que únicament podran superar uns governs democràtics, austers, realistes, que sàpiguen sacrificar la popularitat dient al poble la veritat crua de la gran estafada que representa el vertigen d'inflació i de mentida d'aquests darrers trenta anys.

Els déus sedegen després d'haver eixugat el manantial immens de l'economia pública, que s'havia confiat a les seves mans peddres. No poden fer emissions d'emprèstis sense garantia, perquè la República no es presta a avalar negocis bruts, ni poden recollir els diners dels babaus perquè han escarmentat els parroquians més impenitents. I d'això diuen que en té la culpa la Democràcia i el Socialisme, perquè estaven enllemnits amb els procediments dictatorials que, quan topava amb una resistència en el mercat del diner, feia emprèstis obligatoris en les Caixes d'Estalvi i en els organismes de crèdit públic. Ara, això s'ha acabat i, encara que semblen més pobres, som en realitat més rics, perquè anem pagant els deutes que ens han deixat i anem posant en ordre el llast terrible de les disbauxes que tots plegats varem fer a costa del nostre pervenir i de la nostra prosperitat.

Es difícil que el poble es comogui i els obri els braços. Els grans homes de la Lliga Regionalista tenen unes milícies tronades i una visió mesquina dels grans problemes humans perquè arriben a interessar ningú. Caldria que aprofitessin aquest desbordament d'efusions que es produeix en els rengles del Partit Radical per a encabir-se en la nòmina de financers de les futures *huestes conservadoras*. Però si s'entesten a mantenir-se monàrquics quan el paper està tan baix, acabaran per perdre el poc prestigi que els resta i els cobradors de cupons, els vicaris rurals i els propietaris de secà aniran desertant cap a les platges republicanes on, mal que pesi als conseqüents regionalistes, brillarà el sol per unes quantes dècades. I no han d'oblidar que la seva gent s'ajoca amb el sol que més escalfa. I que la seva set, per cruel que sigui, no podrà commoure les pedres.

EL SR. DOMINGO A BARCELONA

— S'ha fixat com està de canviat?
— Tan canviat, que ja no sembla un altre.

Els parlamentaris catalans

La tercera setmana de març foren presents a les sessions del Parlament els següents diputats catalans:

De la U. S. C.: Campalans i Josep Xirau (el company Serra i Moret ha estat retintut a Barcelona per afers urgents del seu departament de Conseller de la Generalitat).

De la Esquerra Republicana: Bordas, Companys, Gassol, Grau, Palacin, Pallet, Quintana, Riera i Puntí, Santaló, Sbert, Selvas, Torres, Ventosa i Roig, Antoni Xirau.

Del P. R. C.: Nicolau d'Oliver. **Independents:** Corominas, Dolcet i Suñol.

Radicals: Estadella. **Senglers:** Jiménez i Sediles.

El company Josep Xirau, ultra els treballs de les comissions de que és mestre, ha format part d'un tribunal d'oposicions a càtedra universitària.

El company Campalans ha assistit a totes les reunions de les comissions de pressupostos, de càrrecs i de finances de l'Estatut i a la reunió consistorial del dia 18.

LA SETMANA POLITICA

Altra vegada l'Estatut

Aquesta setmana, parlant amb els periodistes sobre la tasca parlamentària, ha dit Azaña que després dels pressupostos aniran la Llei Agrària, la d'elecció del President del Suprem, la d'elecció del President de la República, la del Tribunal de Garanties constitucionals i «algunes altres».

De l'Estatut, ni paraula.

Recordem molt bé que Azaña va assegurar que la Reforma Agrària i l'Estatut serien discutits simultàniament. ¿Què vol dir, doncs, el silenci, ara que ja pot donar-se per feta la tasca de la Comissió tècnica de Finances?

¿Segueix el joc predilecte de Luz, òrgan dels intel·lectuals de la «cordial comprensió»: l'ajornament sistemàtic, el somriure als llavis?

No volem creure-ho. Però l'experiència històrica no és tranquil·litzadora.

A començaments del segle, el Govern monàrquic de Madrid va desenrotllar l'ofensiva anticatalana. «Para combatir esa fiebre—diu Angel Ossorio en «Barcelona, julio de 1909. Declaración de un testigo»—no se pensó en poner al enfermo en contacto con la realidad, ni en revestir al médico de las dotes morales necesarias para que se escuchasen con respeto sus predicaciones. Creyóse mejor echarse en brazos de un curandero y se buscó al Sr. Lerroux, encargándole la nada sencilla tarea de hacer patria! Y, en efecto, de entonces acá, entre los gritos de ¡viva España! y bajo el lema de la intangibilidad de la nación única, uns turbas de inconscientes, manejadas por capitostes despabilados, han perturbado la tranquilidad de la vida barcelonesa, atropellado todos los respetos y ensangrentando las calles...»

«El primer triunfo electoral del señor Lerroux—continua el señor Ossorio, en dita declaració d'ex-governador de Barcelona—en Barcelona, fué fraguado, de orden del señor Moret, en el Gobierno civil de aquella capital, entre el domingo de aquella elección y el jueves del escrutinio, sacrificando a algún monárquico triunfante...» I d'aquesta manera, amb el «lerrouxismo disfrutando de una patente de corso» —la frase és del senyor Ossorio—, Barcelona va viure hores negres i Madrid desarticulà el gran redreçament de Solidaritat Catalana.

La història es repeteix?

La «patente de corso» que la monarquia donà a Lerroux, ¿la donarà la República als neo-lerrouxistes, els «jabaltes» Barriobero, Sediles, Franco, Samblancant, Jiménez y Jiménez? Avui hi ha interès a desarticular el definitiu redreçament català que simbolitzen Esquerra Republicana i Unió Socialista de Catalunya i el President Macià. I justament contra ells varen venir a parlar els «jabaltes», com si aquí no hi hagués una Lliga, un lerrouxisme pupitzant, un conjunt de forces reaccionàries per a combatre!

I no parlem dels «ultra-jabaltes» Durruiti, Ascaso i Cia., que seran retornats a Barcelona en les hores crítiques de la nostra lluita per l'Estatut.

Potser no es tracta més que de coincidències. Però, cal no confiar-se. A Barcelona gaudeixen de «patente de corso», precisament els que es singularitzen en l'ofensiva contra Macià, Esquerra i Unió Socialista de Catalunya. Aquí poden dir i diuen, poden fer i fan, coses que mai no es senten, ni es veuen, ni es tolerarien, a Madrid.

Per si es vol que la història es repeteixi, cal que els diputats catalans no admetin més dilacions

en la discussió i aprovació de l'Estatut, cal que els catalans ens preparem a fer front a totes les eventualitats.

La representació proporcional

Rovira i Virgili, a *La Publicitat*, ha publicat uns quants articles en defensa del sistema de representació proporcional. I en un d'ells ha escrit: «Els dirigents de la Unió Socialista de Catalunya es decanten així mateix per la representació proporcional.»

No sabem què entén Rovira i Virgili per «dirigents». Però, nosaltres, sí. Els dirigents màxims de la U. S. C. són els membres del Comitè Executiu, entre els quals no n'hi ha cap dels que tingué en perspectiva Rovira i Virgili en escriure la frase. I els Congressos són l'activitat màxima de la U. S. C.

I, precisament, aquests «dirigents» s'han pronunciat contra el sistema proporcional. En el programa mínim general redactat pel Comitè Executiu i que ha de sancionar en definitiva el I Congrés Nacional, es proposa per la representació majoritària «amb representació proporcional de les minories». En el programa mínim municipal aprovat pel Congrés de la Federació Comarcal de Barcelona es manté el mateix principi.

Mentre el Congrés Nacional no resolgui altra cosa, la Unió Socialista de Catalunya no defensarà la representació proporcional.

Capitalisme i misèria

La Veu de Catalunya segueix glossant les paraules de Lluís Duran i Ventosa. «El socialisme—diu—promet la felicitat. El socialisme no promet la felicitat. Els socialistes sabem que la felicitat és una quimera. Tan quimera, que les religions, que la defineixen i emparen, la situen en el món invisible d'ultratomba. Els socialistes, sense prometre res, volem que la vida dels homes sigui més falaguera, que les possibilitats de benestar afavoreixin tots els homes i no els pocs Duran i Ventosa que ara les usdefruit.»

«I no pot donar sinó la misèria», conclou. És una sentència a priori. Ningú no sap què pot donar el socialisme, puix no és el socialisme qui dirigeix la vida dels homes. El que tothom sap i pateix és això: que el món és capitalista i que en aquest món capitalista hi ha 25.000.000 d'homes sense treball i altres tants condemnats a la quasi misèria del treball reduït.

El socialisme és «l'organitzador i administrador de la misèria». ¿Què serà, doncs, el capitalisme? Vivim un règim capitalista. En cap país del món no s'han aplicat els principis màxims del socialisme, ni a Rússia, on, no obstant les dificultats enormes vençudes i a vèncer, la direcció socialista ha elevat el nivell de vida en proporcions que sota el tsarisme ningú no somniava. El capitalisme no sols organitza i administra la misèria: la crea, perquè és una conseqüència obligada del règim. Vegi's Nord-Amèrica, paradís capitalista, amb els seus 8.000.000 de parats forçosos, amb les seves cues immenses d'afamats a la porta d'institucions benèfiques municipals.

No són els petits assaigs fets a Alemanya i a Anglaterra els responsables de la crisi. La crisi és filla de la guerra, fenomen típicament capitalista, dels deutes de guerra, concebuts de manera típicament capitalista; de la racionalització realitzada d'acord amb principis i procediments típicament capitalistes.

Però això no impressiona a *La Veu de Catalunya*, òrgan del monàrquic Duran i Ventosa, qui va dir que no havent-li multimilionaris a Catalunya, no pot haver-hi socialisme (¡!) Perquè a *La Veu de Catalunya* no li interessa sinó arribar a aquesta conclusió: «Catalanisme i socialisme són dos termes irreductibles, que representen la màxima oposició, la màxima incompatibilitat». Com si Catalunya fos un tros paradisiac de la Lluna, i no un recó de la Terra, que es va socialitzant i que sols socialitzant-se integralment es guarirà dels mals que el capitalisme ha anat augmentant i agreujant d'aquí d'ella!

Evidentment, el catalanisme de la Lliga, catalanisme de sagristia i de financers en els llinars

del suïcidi, és incompatible amb el socialisme. Però, sortosament, el catalanisme autèntic, que ha arborat tot Catalunya i que ha fet possible la República i l'Estatut, és substancialment socialista i és començament i promesa de la socialització integral de la nostra terra.

De la nostra terra, que mai no serà tan rica i plena com el dia que sigui fruit i usdefruit de tots els seus fills!...

Psicologia senyalar

Palau de Projeccions. A escena, Barriobero, senyalar eritzat. Trencant el discurs, una veu del públic que pregunta: Y vosotros, ¿no nos engañaréis? I Barriobero, patètic, que respon: ¿Cómo queréis que os engañemos, nos-

otros que somos vosotros? ¿Queréis mejor garantía que nuestra presencia entre vosotros? El público, satisfet, aplaudeix.

Porta de la Pau. Un «xarlata», rodejat de babaus, fa la propaganda dels seus «cúralo-todo». I per escalfar els oients, crida: *Creedme a mí, que no os puedo engañar. Mi presencia aquí, entre vosotros, durante siete años, ¿no es la mejor garantía?* I els babaus, convençuts, varen comprar el remei del maharaja que el mateix cura els ulls de poll que el cranc.

¿No és així com han parlat sempre i parlen els senyalar a les multituds ignorants, supersticioses, que no creient ja en els miracles del cel, en demanen a la terra?

JOAN COMORERA

La dona i la influència clerical

Sense necessitat d'analitzar la influència nefasta que en generacions passades ha exercit en la dona la religió catòlica, cal constatar que, encara avui, la preponderància que d'aquí d'ella exerceix és ben manifesta.

Més ben dit, i més clar: el clericalisme, amb els seus diversos tentacles, aconsegueix perpetuar-se en el si de les famílies gràcies al domini que exerceix en les consciències femenines, domini que l'home sovint tolera a benefici de la pau i l'harmonia de la llar.

La dona, en aquest aspecte, és fàcil de convèncer, perquè es troba a un pla inferior a l'home quant a formació intel·lectual i educada de petita en l'obscuritat dels dogmes i en la rutina d'unes pràctiques milenàries el significat de les quals ignora, no es preocupa ja de substituir per unes altres aquelles idees primàries que l'home en general arrecona tan prompte com entra de ple en el terreny de domini i control dels propis actes.

Tenim, doncs, els homes, una missió a complir emancipant la dona d'a-

questa tutela clerical, d'aquesta absorció i d'aquest imperialisme negre que s'apodera de la seva consciència.

Ens cal, amb aquesta finalitat, tractar la nostra companya d'igual a igual, fer-li veure que la inferioritat en què fins avui ha viscut en relació a l'home, és deguda únicament a la postergació en què l'ha col·locada el catolicisme.

Avui que la Constitució espanyola reconeix a la dona la igualtat de drets i amb ells el de sufragi i el d'elecció, és precís i és urgent aquest apostolat d'apartar la dona de la influència clerical, perquè la intervenció política i social de la nostra companya, de la nostra esposa, de la mare dels nostres fills, no estigui en pugna amb la nostra, ni representi mai una regressió en el camí de l'alliberament total de la humanitat.

No canviarem certament en quatre dies la mentalitat de moltes de les nostres dones, ni del nostre poble en general, però tampoc no hem de resignar-nos a què la trona i el confessionalis separin espiritualment la dona de nosaltres i triomfin allà on nosaltres fracasséssim.

Josep NIUBO

Federació Obrera Cultural

Reproduïm d'Acció, òrgan del Centre A. de Dependents del Comerç i de la Indústria:

«Volem registrar en aquestes pàgines la creació d'un organisme nacional, constituït per milers de treballadors de la nostra terra, alumnes i ex-alumnes de les Escoles tècniques i professionals que existeixen a totes les ciutats de Catalunya. Aquest organisme amarat d'un profund i humà sentit de catalanitat, és un exponent més de la transformació que es va operant en les classes obreres del nostre país i especialment en els seus nuclis més preparats i més conscients.»

Els nostres treballadors, i especialment les nostres joventuts obreres, cada dia s'allunyen més d'aquell anarquisme caòtic i negatiu, propi dels països incultes i desesperats i cada dia s'incorporen i es compenetren més amb el moviment autònom del nostre poble. I si bé aquest allunyament de l'anarquisme no vol dir renunciament a cap de les idealitats i legítimes aspiracions de l'obrerisme, tampoc la incorporació al nostre moviment nacional significa situar-se en una posició d'hostilitat envers els altres pobles de la terra i de la Península Ibèrica. No; els anhels de transformació de l'actual organització econòmica i social i també l'esperit combatiu i de sacrifici, indispensable per a fer surar les més elementals reivindicacions de la classe obrera, són en absolut compatibles amb una organització sindical assentada sobre bases de moralitat, de sentit comú i de responsabilitat, i el desig de concòrdia entre totes les nacionalitats ibèriques, lliga també perfectament amb les llibertats de Catalunya i amb les prerogatives i atributs que, dins de la nostra terra, corresponen a l'idioma del nostre poble.

«Saludem amb tot el nostre entusiasme els amics de la Federació Obrera Cultural, i volem manifestar d'una manera ben clara que amb ells de seguida ens entendríem, no solament respecte a les qüestions de caràcter cultural, sinó també en ordre als problemes de caire social i sindical.»

«Catalunya la necessita una potent organització sindical impregnada de sentit català i humà, que aplegui tots els treballadors del nostre país d'esperit renovador i socialista, allunyats tanmateix de l'esperit sistemàtic.»

ment negatiu que traspuja del pensament anarquista. La manca d'aquesta organització nacional, la supeditació nostros treballadors als sindicats i als homes forasters, desconexors gairebé sempre dels nostres problemes i del nostre idioma i sovint ferotgement enemics dels nostres sentiments i dels nostres interessos, és un gran mal per al nostre poble.

«Cal reaccionar contra aquest estat de coses, cal omplir aquesta llacuna, cal fer front a aquests pintorescos lluitadors obrers que vénen a la nostra terra a tall de creuats de l'imperialisme castellà... I en propugnar nosaltres per una organització obrera de caràcter nacional no advoquem pas per la creació d'un moviment obrer xovinista i girat d'esquena a la humanitat. Res més lluny del nostre pensament i dels nostres propòsits. Volem la pau i la concòrdia entre tots els pobles del món i particularment entre tots els pobles de

la Península. El que no volem, però, és que cap país per gran que sigui la seva extensió territorial i el nombre dels seus habitants, imposi la seva llei a cap altre. Som enemics acèrrims de tot imperialisme. La força la volem al servei del dret i no el dret supeditat a la força. Si dos països no es posen d'acord respecte a la norma o llei reguladora de les seves relacions íntimes i particulars, que es divorcin i se separin en bona hora. Tal és el cas de Suècia i Noruega. Que no hi hagi entre ells altres relacions que aquelles que s'estableixen entre pobles lliures i civilitzats. El que no podríem aprovar de cap manera és la unió forçada d'un poble amb un altre. Un poble té dret a no posar-se d'acord amb un altre poble respecte a determinades matèries o sistema de relacions. Tanmateix el que aquell poble no pot fer és imposar a l'altre poble la seva voluntat i els seus punts de vista.»

Del meu carnet

Orientalisme

La idea de convertir l'Alhambra en una mena d'institut d'estudis islàmics, ens ha produït un efecte excel·lent. Hora és ja que a la península hom es preocupi un xic d'estudiar aquest món musulmà que hom ha mirat amb tanta d'hostilitat. Del temps de la Reconquesta ençà—i les guerres del Rif només feien que ploure sobre mullat—hom ha tingut, erròniament, un concepte afros del «moro», que cal esvaïr. A Catalunya, encara, parlar del «moro» és com parlar del diable—pels que creuen en el diable—. Cal que això acabi. L'ànima hispànica té moltes essències purament àrabs. I Espanya no pot desentendre's d'estudiar com cal els seus orígens barbarescos. Però cal dir que Catalunya no és del tot aliena a aquests orígens—

sobretot culturalment—. Els nostres clàssics foren més influenciats de cultura àrabe que de cultura greco-llatina, car el Renaixement clàssic, que tot just apuntava, no els va influir gaire. Avui que l'orientalisme s'imposa, com un complement de la cultura universal, crec que Catalunya hauria d'aprofitar tot allò que Espanya faci en favor dels estudis islàmics, no sols per encoratjar-los, sinó per treure'n el major profit possible. Puix la cultura islàmica és també a la base de la catalana—si voleu indirectament—com Lluís, Arnau de Vilanova i altres «enciclopedistes» catalans *avant la lettre* ens ho proven a bastament.

ULISSES

Dels articles firmats són responsables llurs autors.

VIDES PARAL·LELES Problemes de l'educació

Amb dos dies de diferència han finit les vides de dos homes que nosaltres volem considerar com els més representatius de la societat actual, com a resum i exponent dels corrents socials i econòmiques fonamentals que operen en el seu si. Dissabte, dia 12, Ivar Kreuger, l'home que controlava la vida econòmica de més de trenta nacions, es travessava el cor davant la imminència d'una probable ruïna. Dilluns, dia 14, en el seu piset de la Rue Décamps, en la mateixa ciutat que oi el tret que acabava amb la vida del "Rei dels llumins", finia serenament Charles Gide, el gran economista que fou el primer en alçar-se contra les aberracions de l'economia liberal, l'apòstol que ha escampat la idea cooperativa per totes les nacions del planeta, l'home que ha sabut donar una forma real a la democràcia econòmica del poble.

Aquestes dues morts posen front a front dos sistemes econòmics tradicionalment oposats: l'un, el capitalista, en plena decadència, que no reposa sobre cap de les condicions morals de l'home, sinó que explota la seva ignorància i la seva perversitat; l'altre, el cooperatiu, en plena i feliç ascensió, que descansa sobre la solidaritat dels homes i dels pobles i que introdueix en l'economia col·lectiva un

moviment racional i assenyat (car en el sistema capitalista el moviment econòmic va de la producció al consum i en el sistema cooperatiu el moviment és del consum a la producció).

La mort de Kreuger ha estat una mort total, absoluta. Amb ell, expressió màxima de l'individualisme, s'esfondra tota l'organització que ha creat. La seva obra no subsistirà, el seu esperit no restarà. La mort de Kreuger, en tota la seva tragèdia, és el símbol de l'esfondrament del capitalisme.

La mort de Gide, en canvi, ens apareix com una resurrecció. Gide no ha perdut res, car continua vivint entre nosaltres. Tot allò que hem estimat d'ell, tot allò que hem après d'ell, resta en el nostre cor i en el nostre esperit amb tota llur integritat—augmentat encara per una emoció més aguda, pel renovellment de la fe que el seu traspass ens ha produït. La mort de Gide pren als nostres ulls el simbolisme gloriós del triomf de les seves idees de Justícia, de Cooperació i de Pau.

Davant d'aquestes dues morts, els pobles del món hauran vist, en una, la desaparició de la força que els oprimeix; en l'altra, l'afirmació de l'esperit que els deslliurarà.

I VAR KREUGER

Ivar Kreuger era el cap de la companyia financera sueca "Kreuger & Toll", una de les més importants del nostre temps i segurament la més característica per la seva enorme extensió i per la varietat de les operacions que realitzava.

Kreuger, suec de naixement, encara que el seu nom ens fa pensar en un possible origen holandès, estudià la carrera d'enginyer a Estocolm i a començaments de segle passà a Amèrica, on actuà com a contractista d'obres i s'ensinistrà en l'art de l'especulació. Al cap d'uns quants anys tornà a Suècia i fundà amb el seu amic Toll la companyia "Kreuger & Toll", la qual començà a operar com a contractista d'obres a Estocolm. Kreuger era fill d'uns fabricants de llumins, i posà la seva atenció sobre aquesta indústria, la qual reorganitzà en forma de trust nacional, conegut arreu del món pel nom famós de "Svenska Tändsticks Aktiebolaget" (Companyia Sueca de Llumins). Nomenat director d'aquesta empresa, posà en el seu càrrec totes les seves formidables dotes d'organitzador i començà a iniciar l'expansió de la "Svenska" arreu dl món.

Ja sigui per la compra de la majoria d'accions de les indústries nacionals, ja sigui per monopolis contractats amb els governs a canvi d'emprèstits, la "Svenska" es féu aviat mestressa del mercat internacional de llumins, en el qual no trobà altre competidor que el Govern soviètic, i amb la firma financiera de Nova York, Lee, Higginson and Co., fundà la "International Match Corporation", el trust internacional dels llumins.

En 1929 les activitats de la "Svenska", controlada per Kreuger & Toll, s'estenien per més de 35 països d'Europa, Àsia i Amèrica. És en aquest any que contracta el famós emprèstit amb el Govern alemany, a canvi del monopoli de la indústria nacional en el rendiment de la qual participa en un 65 per 100. A la fi del mateix any Kreuger s'assegura l'ajut del Banc Internacional de Pagaments, per a llançar una emissió de bons, amortitzable en 58 anys, que és ràpidament coberta.

A Alemanya segueixen la ciutat lliure—lliure!—de Dantzig, Lituània, Turquia, Letònia, Guatemala i Polònia en la llista de nacions empenyorades amb Kreuger a canvi del monopoli de llumins. Les condicions amb què s'operà el conveni amb el Govern polonès són singularment remarcables. L'emprèstit fou de dòlars 32.400.000, contractat al tipus de 93 per 100. Com sigui que aquest emprèstit comprenia la liquidació d'un emprèstit anterior efectuat en 1926, en realitat el Govern polonès no percebé més enllà de 25.000.000 de dòlars. A més d'això, la "Svenska" augmentà el preu de les capses de llumins de 7 a 9'5 groszy, fent pagar d'aquesta manera als consumidors el complement dels interessos que no exigia al Govern, el qual acceptava el contracte "davant les seves condicions favorables".

En aquestes condicions no es d'estranyar que Kreuger & Toll realitzés uns beneficis fabulosos. La memòria sobre l'exercici 1930 acusa un benefici net de 122.348.054 corones

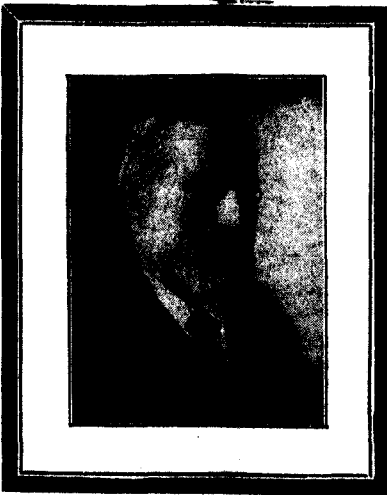
sueques. D'aquests beneficis, les tres quartes parts provenien dels dividends i dels interessos de les inversions fetes a les companyies filials. En la mateixa memòria, la "Svenska" declara un dividend del 30 per 100 i afirma que posseïx més de 250 fàbriques en 43 països i que té contractes de monopoli establerts amb els governs de 16 països.

Kreuger intentà també apoderar-se del mercat espanyol, però la combinació li fallà. Tothom recordarà el famós afer Serran, de l'estafada de dos milions. Aquests dos milions estaven destinats a la compra d'un important paquet de la Companyia Espanyola Arrendatària de Llumins. Per mitjà del seu representant, Magno Lind, Kreuger havia constituït ja a Espanya la societat financera "Valores Españoles", la qual s'havia d'encarregar de l'operació. Malgrat la reserva amb què es portà l'afer, no mancà qui assenyalà el perill que l'operació representava per a la independència — independència molt relativa, per cert—de l'economia espanyola, i sembla que Kreuger desistí de l'afer.

Les operacions de la "Kreuger & Toll", no s'estenien solament sobre la indústria dels llumins, sinó que cobrien una gran diversitat de sectors industrials i bancaris. En octubre de 1929, les inversions de "Kreuger & Toll" es descomponien de la manera següent: 56'75 milions de dòlars en afers industrials; 20 milions en immobles; 83 milions en obligacions de diversos Estats, i 15'50 milions en accions banàries. A més d'extensissims boscos, Kreuger posseïa importants indústries de pasta de fusta, controlava la Societat Grangesberg, l'empresa productora de ferro més important d'Europa; era l'amo gairebé absolut de tota la xarxa hidroelèctrica de la Suècia meridional; tenia el control de l'"Ericsson Telephone Company", etc. En la memòria de 1931, de "Kreuger & Toll", s'anunciava el projecte d'adquirir el 80 per 100 del capital de la "Boliden Mining Company", que explota un riquíssim dipòsit d'or de Suècia. Aquesta operació s'havia de realitzar en aquests dies, i és probable que davant la mort de Kreuger no es porti a cap. Una de les darreres operacions de gran envergadura de Kreuger fou l'adquisició, per mitjà de la "International Match Corporation", del control sobre la "Federal Match Corporation", la indústria més important en la fabricació de llumins en els Estats Units. El conseller financer d'Ivar Kreuger fou, fins setembre de l'any passat, el doctor Per Jacobson, el qual passà en aquella data a ocupar el càrrec de conseller financer del Banc Internacional de Pagaments.

A desgrat la gran extensió dels seus negocis, i potser a causa d'això, Kreuger no podia constituir una excepció en mig de tantes firmes capitalistes afectades per la crisi. La vallada començà durant el primer semestre de l'any passat. Les accions que a primer de gener es cotizaven a Londres a 27'5 lliures, es cotizaven a 12'75 al mes d'agost, i en el mes d'octubre baixaven a 5 lliures. En el mateix mes d'octubre, les accions de la "Svenska" passaven en

CHARLES GIDE

Charles Gide, ha mort. Ha baixat a la tomba, carregat amb els seus vuitanta quatre anys i carregat també de les nostres honors.

Mulauradament, la mort no se l'ha emportat sense sofrir. Mes, ell ha partit amb una serenitat clàssica, amb l'esperit clar i vigorós fins als darrers segons, quan el cos gastat ja no s'aguantava.

Amb Charles Gide, desapareix el nostre Mestre i el nostre Apòstol.

El nostre Apòstol? Puix ell la Cooperació ha esdevingut una ciència, l'art social de la ciència econòmica.

El nostre Apòstol? Car ell havia junyit la nostra reu a una estrella, l'estrella vers la qual ens ha conduït com un sant Joan Baptista, l'estrella de la justícia econòmica i de la pau humana.

Però, Charles Gide ha estat, també, una gran consciència.

Una bella consciència humana no s'obté mai.—E. POISSON.

I

Charles Gide era gairebé català. Nat a Uzès (1847), petit poble prop de Nîmes, sempre que tenia ocasió es plavia a recordar-nos el seu parentiu de raça, de llengua i de caràcter. Gide estudià dret a París, i en 1872 es doctorà amb una tesi sobre "el dret col·lectiu en l'examen jurídic". En 1874 aconseguí la càtedra, tot just creada, d'Economia Política de la Universitat de Bordeus, i en 1880, passà a la de Montpellier. Tres anys més tard, en 1883, sorprenent el món amb la publicació dels seus "Principes d'Economie Politique", que havien de revolucionar l'estudi de l'economia. Els postulats fonamentals de l'economia liberal quedaven reduïts al no res, per les noves i brillants teories de Gide, que el mateix Leroy-Beaulieu es veia en la impossibilitat de rebutjar.

En el pròleg de la 26.ª edició dels "Principes", apareguda poques setmanes abans de la seva mort, deia encara Gide: "Si un temps hi hagué que es pogué acusar aquest llibre d'haver contribuït a refredar la fe en certs principis o certes institucions que l'Economia política clàssica ens havia ensenyat a considerar com intangibles, tals com l'adaptació espontània dels interessos individuals a l'interès general, les virtuts de la lliure competència entre les nacions com entre els individus, els caràcters gairebé sagrats de la propietat, la perennitat del salariat, la necessitat del profit com a únic motor de l'activitat econòmica—avui dia aquestes heretgies es troben formulades en tants programes que han esdevingut llocs comuns i àdhuc bon nombre d'elles han estat consagrades pels legisladors de diversos països".

Per la radical renovació que ha introduït en els conceptes jurídics de l'economia i pel coratge amb què ha sabut exposar-la i mantenir-la, cal considerar Gide com un autèntic re-

tres setmanes de 13'75 a 5 lliures. Una declaració feta per la casa "Kreuger & Toll" en el precitat mes d'octubre, explica aquesta situació per l'abandonament del patró or en els països escandinaus i la baixa extraordinària de fons d'Estat que existia en la seva cartera.

En la darrera memòria de "Kreuger & Toll" es declara una considerable disminució en els ingressos i els beneficis. En aquesta situació, i davant la impossibilitat de fer efectius uns crèdits importants que tenia sobre Alemanya, Kreuger va als Estats Units a gestionar un emprèstit. Els banquers americans li fan el buit i Kreuger es troba en el cas de no poder atendre uns importants venciments de la Banca sueca. I aleshores arribà el dissabte, dia 13 de març i en un hotel de París, Kreuger es travessà el cor d'un tret.

Per un home com ell, no hi havia cap altra solució. Glòria al Capitani!

volucionari. Ningú com ell ha contribuït tant a formar la consciència anticapitalista dels nostres dies.

En els temps que Gide donava a conèixer les seves teories de la utilitat final, a Nîmes hi havien dos homes, Emil de Boyve i August Fabre, que en contacte amb els cooperadors anglesos, particularment amb Vansittart Neale, el secretari d'aleshores de la Unió Cooperativa Britànica, maldevien per a imprimir un moviment de renovació i progrés a la cooperació de consum francesa.

Gide conegué els treballs que aquells dos abnegats cooperadors realitzaven, i els oterí el seu ajut, que ells acceptaven amb goig i agrament. August Fabre havia estat precisament qui havia iniciat Gide a la idea cooperativa a través de Fourier, de qui Fabre era un gran entusiasta. Més tard, a París, Gide havia conegut la cooperació de consum i l'experiment dels cooperadors de Rochdale, per un article d'Elie Reclus, i havia restat un fervent convençut de la transcendència econòmica i social de la Cooperació.

Ja plenament incorporat al moviment cooperatiu, Gide presidí el segon Congrés Cooperatiu francès, celebrat a Lió l'any 1886, n pronunciat el seu primer gran discurs de doctrina cooperativa, "La Cooperació i el partit obrer a França".

A aquest discurs seguien bon nombre de conferències i de reunions de propaganda, i en 1900, en el Congrés Cooperatiu Internacional, celebrat amb motiu de l'Exposició Universal, pronunciat el seu altre gran discurs: "Les transformacions que la Cooperació està cridada a realitzar en l'ordre econòmic".

Entre tant, en 1887, junt amb Villet, Jourdan, Cauwès, i Saint-Marc, Gide fundava la *Revue d'Economie Politique*, i en 1900 era elevat a la càtedra d'economia social comparada, creada especialment per a ell, pel Comte de Chambrun.

Com a cooperador i com a membre del Comitè Central de la "Unió Cooperativa Francesa", una de les dues organitzacions federals que existien a França de 1900 a 1912, Gide contribuï amb la seva paraula i la seva ploma, alhora que amb la seva acció infatigable, a la unificació del moviment cooperatiu, fet que s'acomplí en 1912, al Congrés de Tours, per la fusió de la "Unió Cooperativa" i la "Bourse Socialiste des Coopératives". Gide fou també, junt amb els cooperadors anglesos, un dels iniciadors i creadors de l'Aliança Cooperativa Internacional, en el Comitè Central de la qual ha format part des de 1903 fins a la seva mort.

A l'endemà de la guerra, Gide, no sols com a cooperador sinó com a home de dret, fou un dels primers que, riscant la indignació xovinista de llurs llurs compatriotes, tendiren un pont d'amistat per damunt de les fronteres sagants, per a demanar la col·laboració dels adversaris en l'empresa de la reconstrucció d'Europa.

En 1921, a l'edat de 74 anys, Gide deixà les seves càtedres oficials i passà a la reserva amb el títol de professor honorari. El moviment cooperatiu francès volgué continuar oïnt la seva veu i li creà una càtedra de cooperació al "Collège de France", que ocupà de 1924 a 1930 i des d'on donà una sèrie admirable de cursos, que han estat editats per l'"Association pour l'Enseignement de la Coopération". D'aquests cursos calen remarcar d'una manera particular els donats sota els títols d'"El Programa Cooperatiu", "Fourier, Precursor de la Cooperació", "Les Colònies Cooperatives i Comunistes", i "L'Escola de Nîmes".

En 1927, amb motiu de complir el venerable mestre els seus 80 anys, el moviment cooperatiu internacional volgué tstitoniari-li la seva admiració i pagar-li la seva tasca feconda a favor de la difusió de la idea cooperativa, i amb tal motiu es reuniren a Nîmes una trentena de delegats vinguts d'Europa i Àsia, per a retre un càlid homenatge a la figura del vell mestre.

La seva tasca, però, no s'interrompia. Setmana, darrera setmana, la seva ploma i la seva paraula escampaven noves idees i predicaven l'eter ideal cooperatiu. Any darrera any, les seves passes s'encaminaven a Moscou, a Jerusalem, a Ginebra, a Barcelona, a Essen, a Estocolm, a Viena, i la seva veu tremolosa comovia el cor dels fidels que l'escollaven.

La seva darrera obra, una obra digna de l'home que l'ha concebuda i que li ha donat vida, la vida que a ell se li escapava, ha estat la creació de l'Institut Internacional d'Estudis Cooperatius, en octubre de l'any passat. Després d'això, després del treball de tota la seva vida, que podia fer més encara? Per això, la mort ha vingut, a l'hora oportuna, a portar un xic de descans a aquest cervell i a aquest cor que, han treballat per la Pau i per la Cooperació.

Lluís ARDIAGA

Conferència de Joan Forment a la secció del Districte VIII de la U. S. C.

Al local del carrer de Montseny i davant un nombrós públic, donà el passat diumenge en Joan Forment, una conferència sobre el tema "L'educació en el passat, en el present i en l'esdevenidor".

Prèviament unes paraules de presentació del secretari general de la secció, Agustí Coma, comença el conferenciant la seva dissertació, documentadíssima i, amb paraula fàcil i brillant, amb belles imatges i anècdotes interessants, féu una història detallada de l'educació a través de les diverses èpoques, des d'Esparta, on es tendia únicament de tornar atletes i soldats, a Grècia, que educava l'esperit sense descuidar el cos, donant al món els millors artistes, filòsofs, poetes i historiadors, i Roma, que harmonitzant l'educació entre el cos i l'esperit, cultivà especialment l'amor a la literatura i a l'oratoría.

Parlà a continuació del Cristianisme, amb les seves escoles catequístiques i claustrals, i dels Pares de l'Església, que condemnaven sistemàticament tot el saber originari del paganism i de la pobresa espiritual d'aquest període d'ascetisme físic i moral. De Carlemany, l'Escolàstica, arribant a les Universitats i al Renaixement, amb els grans teoritzadors de la Pedagogia moderna, Erasme, Rabalais i Lluís Vives.

Seguieix amb la Reforma i el Racionalisme de Décart, Copèrnic, Kepler, etc. Comeni, el primer evangelista de l'escola moderna, que substituï el treball abstracte de l'esperit per l'estudi de la realitat concreta. Lotcke, un dels més grans pensadors en matèria d'educació, ressuscitador de la fórmula "mens sana in corpore sano", i que condemna els càstigs corporals.

En parlar de Rousseau, féu una detinguda relació de la vida i de l'obra d'aquest gran pensador, referint-se extensament a l'"Emili". Parlà de Kant, Fichte, Herbert i Pestalozzi, el veritable fundador de l'escola popular, al qual dedicà un eloqüent record i de qui digné que fou un dels grans homes que més estimà la Humanitat.

Es referí a continuació a l'època actual, amb els psicòlegs William James, Claperède, etc. Comparà els nostres grups escolars i l'escola actual amb la de quaranta anys enrera i acabà amb una exposició del que ha d'ésser l'escola futura a base d'una educació genètica, funcional i social.

El conferenciant, que fou interromput en diversos passatges de la seva dissertació pels aplaudiments i mostres d'aprovació de l'auditori, fou ovacionadíssim i felicitat unànime-ment pels assistents a l'acte.

Aquesta conferència fou per a la majoria dels companys de Gràcia una revelació de les magnífiques dotes oratòries d'en Joan Forment, coincidint tothom en la conveniència que intervingui acívement en les campanyes de propaganda de la U. S. C., doncs és un dels elements que amb més eficàcia poden realitzar una bona tasca de proselitisme al nostre partit.

AUSTIN

El regnat de Bat'a

A conseqüència de la sentència dictada en el procés per difamació seguit per Tomàs Bat'a, el propietari de la famosa empresa txeca de calçat, la policia ha confiscat els números de gener i febrer del periòdic cooperatiu "Konsum genossenschaftliches Familienblatt", òrgan mensual de la Unió de Cooperatives econòmiques alemanyes de Txecoslovàquia.

El motiu del procés ha estat un article que l'esmentada revista ha publicat en els números de gener i febrer "Bat'a, el rei del calçat", en el qual es fa un breu història de la carrera de Bat'a, i es critiquen cruament els mètodes de treball emprats en les seves fàbriques de Zlín.

"La vida no és un llibre de contes" diu la divisa de Bat'a, que és repetit en les parets de les fàbriques, i els pobres camperols que hi treballen saben bé prou quin és el veritable sentit d'aquest sarcasme.

Bat'a, malgrat dels seus milions i dels seus fums d'emperador, no s'ha pogut despendellar del seu aire de pagoler de l'Europa Central; si bé ha perdut aquella simplicitat nativa peculiar del camperol, en canvi ha sabut guardar la seva murreria.

Tot descrivint Zlín com el Detroit d'aquest Ford txec, l'autor de l'article, fa remarcar que Zlín es troba en un dels districtes més pobres de l'Eslovàquia, on la mà de l'obra és molt barata, desorganitzada i supersticiosa. Si bé oficialment forma part encara de Txecoslovàquia, en realitat Zlín pertany a Bat'a, el qual en posseïx el ferrocarril, l'aeròdrom, totes les cases i les carreteres. A més a més, Bat'a posseïx 2 diaris i és l'alcalde perpetu de la ciutat.

El ferrocarril de Mollet a Caldes

Quan en la premsa de dissabte passat vàrem llegir que la única fórmula que s'havia trobat a Madrid per a l'explotació del ferrocarril de Mollet a Caldes, suava cedit a la Generalitat de Catalunya, era la de cedir-lo als obrers interessats, amb l'aval de la Generalitat i dels Ajuntaments afectats, vàrem quedar positivament sorpresos. Teniem entès que aquest ferrocarril era, financerament parlant, un mal negoci, com ho són, en general, tots els ferrocarrils d'ordre secundari, sobretot en aquells llocs on la tracció automòbil pot entrar-hi amb franca competència. En determinades ocasions, aquesta competència es resol tan favorablement a favor de la tracció automòbil, tant per al transport de viatgers com pel de mercaderies, que és molt més avantatjós, des del punt de vista econòmic, suprimir la línia fèrria que entossudir-se en mantenir-la en una situació crònicament deficiènciària.

En aquestes circumstàncies és, doncs, perfectament lícita la nostra sorpresa davant la solució que es pretén donar al problema de l'explotació del ferrocarril de Mollet a Caldes de Montbui.

Si el rendiment econòmic d'aquesta línia és francament negatiu i, malgrat tot es creu necessari mantenir-la, la cosa més natural alhora que més justa, és que siguin les entitats públiques afectades, com a representants directes dels usuaris de la línia, les que s'encarreguin de la seva explotació i les que siguin responsables dels seus resultats. És que es pretén carregar a les espatlles dels obrers la responsabilitat d'una gestió amb la qual ningú es veu amb cor?

Adhuc en el cas que els resultats de l'explotació fossin favorables, no creiem que aquesta fórmula que ara es vol assajar, fos la més adequada i la més eficaç. Cal, ara més que mai, fugir de solucions simplistes, i no embrancar-se irreflexivament en empreses que, si aparentment poden ésser vistoses als nostres ulls, ben aviat, dissortadament, ens convencen que hem perdut llástimosament el temps, i que allò que volíem que fos un segell d'honor per als nostres obrers, acaba essent llur desprestigi.

Una empresa industrial de la naturalesa d'una línia fèrria, no és la més apropiada per a ésser explotada directament pels obrers interessats. L'assaig realitzat no fa gaire en la línia de Girona a Palamós, un altre cas de ferrocarril secundari similar al que ara comentem, ens en dona l'exemple. Partidaris a ultrança de l'organització econòmica dels obrers, i coneixedors de les diverses formes que aquesta organització pot prendre, creiem poder dir que les possibilitats actuals de la classe obrera, són bastant inferiors a les que es requereixen per a l'explotació d'una empresa d'aquesta mena.

No pretem bescantar els nostres obrers—ni podríem fer-ho—ni volem posar en dubte llurs qualitats d'organització. Només volem assenyalar el perill que als nostres ulls representa l'adopció d'una fórmula que està francament desproporcionada amb la necessitat que es pretén atendre, i fer conèixer una altra fórmula, que no cedeix en res a l'anterior en essència democràtica ni socialista, i que la supera infinitament en eficàcia, com supera també les més perfectes formes capitalistes.

Volem referir-nos a aquestes associacions cooperatives intermunicipals, que es donaren a conèixer a Bèlgica a darreries del segle passat, a les quals Vandervelde, en el seu llibre *Le Socialisme contre l'Etat*, dona el nom de "societats de dret de públic" i que Bernard Lavergne, en el magnífic estudi que n'ha fet en la seva obra *L'Ordre Coopératif*, qualifica, més justament, al nostre entendre, d'"administracions cooperatives" (*régies coopératives*).

Subscripció permanent pro JUSTÍCIA SOCIAL

Subscripcions mensuals

SUMA ANTERIOR . . .	237'65 ptes.
J. de Rafael	4'— »
J. N.	5'— »
Total	246'65 ptes.

Donatius

SUMA ANTERIOR	496'— ptes.
J. García, de Palma	5'80 »
Josep Selgas	5'— »
Josep Santamaría, de Sant Celoni	12'— »
Ll. S.	50'— »
Total	568,80 ptes.

CORREU ADMINISTRATIU

J. García, de Palma, gir	10,— Ptes.
Total	10,— ptes.

Una fórmula d'explotació

Aquestes cooperatives intermunicipals que, com remarca Lavergne, vénen a introduir un ordre nou en l'economia, tenen totes per missió facilitar o realitzar en comú alguns dels serveis públics que tenen assignats els municipis, entre les diverses associacions d'aquesta mena que es desenrotllen amb èxit creixent a Bèlgica, volem citar, per la relació directa que té amb el cas que comentem, la *Société Nationale des Chemins de fer vicinaux*.

Aquesta Societat, creada en 1885, està constituïda sota la forma legal d'una societat anònima, encara que de personal i capital variables, i el seu capital social està dividit en tantes sèries d'accions com línies hi ha concedides. Cada sèrie d'accions representa, en realitat, una empresa independent, car independent és l'explotació de cada línia. El 99 per 100 del capital de la Societat, està subscrit per l'Estat i per les províncies i municipis interessats, és a dir, els representants directes dels usuaris, fet que revela el caràcter cooperatiu de l'empresa. Els beneficis, de l'empresa, si n'hi ha, es reparteixen: les 3/8, als accionistes en forma de dividend, i les cinc parts restants al fons de reserva.

Un tret característic d'aquesta empresa és el procediment seguit en el pagament de les accions subscrites. Es sabut que els ajuntaments petits, que són els interessats en els ferrocarrils secundaris, no disposen de grans cabals per a poder liberar la part del capital social que els correspon. Es per això que els organitzadors d'aquesta empresa adoptaren un enginyós sistema que consisteix en fer aportar pel públic el capital necessari per a la construcció de les línies, i assignar als accionistes, en cas de beneficis, un dividend suficient per a pagar durant 90 anys les accions subscrites.

D'aquesta manera, els Ajuntaments no ha de desemborsar cap capital,

car paguen les accions subscrites amb els beneficis que produeix la línia. Sols en el cas de pèrdua, han de contribuir amb l'anualitat fixada.

En 1923 (últimes dades que hem pogut trobar) la Societat tenia 4.383 quilòmetres de via en explotació i posseïa un capital en accions, de 416.262.000 francs. Aquestes dues xifres diuen prou clarament quina és la importància d'aquesta empresa que tant de bé ha fet en el desenrotllament de l'economia belga, empresa que, malgrat la seva gran envergadura, ja no respon a una concepció capitalista, sinó a la més pura idea socialista i cooperativa.

Creiem que aquest exemple és prou conclouent perquè valgui la pena de reflexionar si no seria el cas d'assajar la implantació a casa nostra, i profitant l'oportunitat que ens ofereix l'aprofitament de la línia de Caldes a Mollet, d'aquest tipus de societat de dret públic que, d'una manera tant perfecta s'ha d'adaptar a les necessitats del nostre país.

La Generalitat i els Ajuntaments afectats podrien formar la Societat que es faria càrrec de la línia i, emprendre la seva explotació directa. Anàlogament a la Societat belga, la totalitat del capital d'aquesta nova Societat, hauria d'ésser subscrit per les collectivitats públiques que d'ella formessin part, deixant per als particulars la subscripció de les obligacions o bons que s'emittissin per a assegurar el normal desenrotllament de la línia i el seu possible perfeccionament o extensió. Aquesta Societat no s'hauria de limitar a l'explotació de la línia fèrria, sinó que també hauria d'emprendre la de les línies automòbils tributaries i derivades del ferrocarril.

I posteriorment, aquesta Societat s'extendria per a totes les contrades de la nostra terra, explotant tots els serveis de transport interurbà necessaris per al normal desenrotllament de la nostra economia, assentant d'aquesta manera una de les bases fonamentals del nostre progrés econòmic ulterior.

ROCHDALE

LLIBRES

La biografia de Marian Fortuny

Alfons Maseras y C. Fages de Climent: "Fortuny, la mitad de una vida". — Espasa-Calpe, S. A.; "Vidas españolas e hispano-americanas del siglo XIX", volumen 19. Madrid, Barcelona; 1932.

Dins la important col·lecció "Vidas españolas e hispano-americanas del siglo XIX", la casa Espasa-Calpe, S. A. acaba d'oferir-nos una biografia del pintor català Marian Fortuny, que reuneix les més belles qualitats. El "Fortuny, la mitad de una vida", d'Alfons Maseras i C. Fages de Climent és gairebé una biografia completa, en la qual s'hi veu l'ànima i l'elegància d'estil dels seus autors.

La vida de Fortuny hi és seguida pas a pas, descrivint-nos la seva facció pictòrica, els ambients de l'època i dels diferents mitjans per on es mogué l'artista de Reus, la situació de la pinfura en aquell temps, el que significà Fortuny, la revolució que causà el seu gran talent, les esperances que posà en ell Catalunya i l'obsessió que li prouí la protecció acordada per la Diputació de Barcelona, el temperament d'artista i els gustos pictòrics de Fortuny, la gran tortura d'aquest home que enfilà els més alts graons de la glòria i deixà obres de rara vàlua i, en canvi, el seu caràcter no li permeté mai pintar el que volia i que hauria fet la seva real personalitat. Marian Fortuny, de cos sencer, amb la seva ànima inquieta al nu, es troba en el llibre de Maseras i Fages de Climent.

Les pàgines dedicades a la vida interior del biografiat, són quelcom magnífic. Els dos escriptors catalans han comprès bé Fortuny i han sabut fer-lo comprendre als lectors. Marian Fortuny era pintor per tarannà i per vocació, però la pintura li significà constantment una lluita titànica — l'art, sempre, és dolor—i li calgué lluitar-la amb heroicitat. Home pessimista a ultrança, i amargat, ben segur de la banalitat dels seus semblants, la seva obra li produïa només que desenganys, de seguida que s'esfumava l'entusiasme propi del moment de la producció, i l'èxit franc li era una tortura més en veure el que hauria pogut ésser; feble i arrossegat per l'ambient, per altra banda, no podia imposar-se a ell mateix per manifestar-se tal com hauria volgut. Certament, Fortuny era el cas un poc insòlit del pintor que amb justícia ha estat col·locat en un lloc assenyat del món artístic i que, no obstant, no se l'ha conegut mai tal com era; però si Fortuny hagués sabut desprendre's dels convencionalismes i de les exigències del mercat i de la fama i el seu treball hagués estat independent, les tortures no haurien pas desaparegut, perquè en el

fons s'inconeixia i no sabia a punt fixe el què freturava.

En "Fortuny, la mitad de una vida", aquesta lluita constant, i constantment fecunda, pren relleu amb veritable dramatisme. Alfons Maseras i C. Fages de Climent no s'han limitat mai a la tasca freda de biografar; han posat sempre llur tresp de literats en la tasca encarregada i l'obra ha resultat una bella biografia, a bastament documentada, plena de gràcia i amenitat, alguns moments —com la presentació de l'avi del pintor, el "Senyor Marianet de les Figueres" — assaonada d'un perfecte sentit novel·lístic.

L'estudi crític del Fortuny pintor no pot ésser objecte d'aquest llibre, ja que es tracta d'una biografia. No obstant, a cada moment trobem paràgrafs, comentaris, notes i insinuacions que resumeixen a grans trets aquesta estudi crític.

Obra ben estructurada, té una gran unitat d'estil, sense gairebé cap repetició, i un llenguatge espanyol altament correcte i elegant. Un escriptor castellà, parlant de l'obra de Maseras i Fages de Climent, ha dit que res no denotaria que el llibre és escrit de dos catalans, si no s'hi trobessin vocables que de tan espanyols s'usen poc; ens plau, ara, reproduir l'elogi.

No és, doncs, una biografia de Fortuny, sinó la biografia de Fortuny. Al treball conscient i amorós, tot estudi i investigació, d'Alfons Maseras i C. Fages de Climent, s'hi afegeix la síntesi de tots els escriptors fortunystes anteriors (Josep Ixart, Miquel li Badia, Sampera i Miquel, Pedro de Madrazo, Charles Iriarte, Théophile Gautier, Walther Fol, Francès Sans, Edouard de Beaumont, Casals i Vernàs, Davillier, Apelles Mestres, A. Dupond-Auberville, Josep Francés, Joaquim Ciervo, Ossorio i Bernard, Henri Pignault, etc.). El "Fortuny, la mitad de una vida", restarà com a obra necessària pel coneixement de l'autor de "La Vicaria".

J. R. i T.

Secció del Districte III

Dia 27 a les 10 del matí

Es convoca a Junta General a tots els socis de la secció per a tractar dels assumptes següents: Acta de la sessió anterior; Discussió dels Raports del Comitè Executiu, del Conseller d'Economia i Treball, dels Diputats a la Generalitat i dels Diputats a les Constituents; Nomenament dels delegats a la Junta Central de la Federació Comarcal i al Congrés Nacional; Proposicions.

URALITA

ELS MILLORS MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ

URALITA, S. A.
PLAÇA ANTONI LÓPEZ, 15
TELEFON 16556 :: BARCELONA

Primer Congrés Nacional de la U. S. C.

Dissabte vinent a les 6 de la tarda iniciarà les seves tasques el Primer Congrés Nacional de la U. S. C. L'ordre del dia del Congrés és el següent:

- Validament dels títols de delegats.
- Constitució del Congrés i nomenament de les ponències de programa mínim i de proposicions.
- Report del Comitè executiu.
 - » dels diputats a la Generalitat.
 - » » » a les Constituents.
 - » del Conseller d'Economia i Treball.

Proposicions.
El Comitè Executiu prega a les secretaries seccionals que li trametin abans del dimecres de la setmana vinent la mínima de delegats i les proposicions aprovades per les respectives assemblees.

Unió Socialista de Catalunya
Rctes de Propaganda

MÍTINGS I CONFERÈNCIES

Demà, diumenge

Conferència de J. Santaló a la Secció del Districte IV, St. Pere Més Alt, 29 pral. a les 10 del matí. Tema: "La reforma agrària".

Conferència de Ramon Vinyes a les 6 de la tarda, en el local de la Secció del Districte VIII, Montseny, 35. Tema: "El poble i el teatre".

Març, 30

Conferència de Lluís Ardiaca a les 9 del vespre, a l'estatge de la Secció a Badalona. Tema: "Un pla de revolució econòmica".

CICLE DE CONFERÈNCIES

Sota el següent programa, la Secció d'Estudis Polítics i Econòmics de l'Ateneu Polytechnicum, ha organitzat un interessantíssim cicle de conferències en el qual s'estudiarà la crisi actual des del punt de vista de les diverses doctrines econòmiques actuals:

- Sessió I, dia 30 de març, a dos quarts de vuit del vespre: LLUÍS ARDIACA, de la Secció d'Estudis Polítics i Econòmics-Socials de l'A. P.: "Causes i evolució de la crisi".
- JOSEP A. VANDELLÓS, Director de l'Institut d'Investigacions Econòmiques de la Generalitat de Catalunya: "El punt de vista liberal".
- Sessió II, dia 4 d'abril a las vuit del vespre:

MANUEL SERRA I MORET, de la Unió Socialista de Catalunya: "El punt de vista socialista".

Sessió III, dia 17 d'abril, a las 8: JOAQUIM MAURÍN, del Bloc Obrer i Camperol: "El punt de vista comunista".

Sessió IV, dia 20 d'abril, a les 9: ANGEL PESTAÑA, de la Confederació Nacional del Treball: "El punt de vista per un socialista".

Sessió V, dia 27 d'abril, a les 8: ANDREU NIN, de l'Oposició Comunista d'Esquerra: "El punt de vista de l'oposició comunista".

Totes les sessions seran públiques i començaran puntualment a l'hora anunciada.

CREDIT I PREVISIO

Societat Cooperativa
Corts, 678, 1.ª - Tel. 16811

L'objecte de la Societat és practicar la cooperació en el crèdit, l'estalvi i la previsió suprimint el lucre en aquestes activitats